

Rovaniemen kaupungin täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen soveltamisohje

Sisällys

1. TÄYDENTÄVÄN JA EHKÄISEVÄN TOIMEENTULOTUEN
SOVELTAMISOHJEEN TARKOITUS
2. TOIMEENTULOTUEN TARKOITUS JA OIKEUS TOIMEENTULOTUKEEN
3. MENETTELYT TOIMEENTULOTUKIASIOISSA
 - 3.1 Toimeentulotuen hakeminen
 - 3.2 Kiireellinen toimeentulotuki
 - 3.3 Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun toimeentulotukiasiassa
4. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI
 - 4.1 Päätöksenteossa arvioitavia tietoja
 - 4.2 Hautauskulut
 - 4.2.1 Toimeentulotukilaskelmassa huomioitavat tulot ja menot
 - 4.3 Kodin irtaimistohankinnat
 - 4.4 Lastentarvikkeet ja harrastusmenot
 - 4.5 Muita erityistilanteita
5. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

1. TÄYDENTÄVÄN JA EHKÄISEVÄN TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEEN TARKOITUS

Toimeentulotuki muodostuu kolmesta osasta, jotka ovat perustoimeentulotuki, täydentävä toimeentulotuki ja ehkäisevä toimeentulotuki. Perustoimeentulotukea haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela). Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan kunnalta. Toimeentulotuesta säädetään toimeentulotuesta annetussa laissa (1412/1997, 815/2015, jatkossa toimeentulotukilaki).

Kunnalla on mahdollisuus antaa oma soveltamisohje täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Tämä soveltamisohje on tarkoitettu selkiyttämään ja tarkentamaan kunnan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen perusteita, menettelytapoja ja tuen määräytymistä. Ohje ei rajoita viranhaltijoiden yksilö- ja perhekohtaista harkintaa.

2. TOIMEENTULOTUEN TARKOITUS JA OIKEUS TOIMEENTULOTUKEEN

Toimeentulotuki on toimeentulotukilain mukaan sosiaalihuoltoon kuuluva viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta välttämätön toimeentulo.

Toimeentulotukea on toimeentulotukilain mukaan oikeus saada jokaisella henkilöllä, jos hän on tuen tarpeessa, eikä voi saada toimeentuloaan ansiotyöllään, yrittäjätoiminnallaan, toimeentuloa turvaavien etuuksien avulla, muista tuloistaan ja varoistaan, häneen nähden elatusvelvollisen henkilön huolenpidolla tai muulla tavalla. Jokaisella on velvollisuus kykynsä mukaan pitää huolta itsestään ja omasta elatuksestaan sekä siinä laajuudessa kuin avioliittolaissa, lapsen elatuksesta annetussa laissa ja muussa laissa säädetään, puolisonsa sekä alaikäisten lastensa ja ottolastensa elatuksesta.

Toimeentulotukihakemusta käsiteltäessä selvitetään hakijan elämäntilanne, jonka perusteella hakijaa ohjataan hakemaan toimeentulotukeen nähden ensisijaisia toimeentulon lähteitä.

Toimeentulotuen viimesijaisuuden luonteesta johtuen tuki on lähtökohtaisesti tarkoitettu avuksi henkilön ja perheen tilapäisiin taloudellisiin vaikeuksiin. Toimeentulotuen asiakkuuden pitkittyessä kunnan sosiaalihuollon ammattihenkilö arvioi yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaan tilannetta ja palvelujen tarvetta sekä tarvittaessa suunnittelee tukitoimia yhdessä asiakkaan kanssa palvelutarpeen arviointiin perustuen.

3. MENETTELYT TOIMEENTULOTUKIASIOISSA

3.1 Toimeentulotuen hakeminen

Perustoimeentulotukea haetaan Kansaneläkelaitokselta (Kela) 1.1.2017 alkaen. Toimeentulotukea voi hakea Kelan sähköisessä asiointipalvelussa, paperisella hakemuslomakkeella, soittamalla Kelan palvelunumeroon tai asioimalla Kelan toimistossa. Kelan sähköisen asiointin www.kela.fi/ajanvaraus tai toimeentulotuen puhelinpalvelun puh. 020 692 207 kautta voi tehdä ajanvarauksen henkilökohtaiseen tai puhelinasiointiin Kelan toimihenkilön kanssa.

Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea haetaan kunnalta. Toimeentulotukea haetaan hakemuslomakkeella. Kunnan sosiaalitoimi voi arvioida hakijan täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarpeen sen jälkeen, kun hakijalle on tehty Kelassa päätös perustoimeentulotuesta.

Täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea voi hakea perustoimeentulotukihakemuksen yhteydessä, jolloin Kela välittää hakijan pyynnöstä hakemuksen kuntaan, jos hakija on esittänyt hakemuksessaan muita kuin toimeentulotuen perusosaan ja muihin perusmenoihin kuuluvia menoja. Hakemuksen täydentävästä tai ehkäisevästä toimeentulotuesta voi myös itse toimittaa kaupungin sosiaalipalvelukeskukseen, mikäli Kela on tehnyt päätöksen perustoimeentulotuesta kyseiselle kuukaudelle.

Täydentävän ja/tai ehkäisevän toimeentulotuen hakemus toimitetaan Rovaniemen kaupungin sosiaalipalvelukeskukseen osoitteeseen Rovakatu 1, PL 8216, 96101 Rovaniemi tai jätetään omalle työntekijälle varatulla ajalla. Hakemus käsitellään seitsemän arkipäivän kuluessa hakemuksen saapumisesta kuntaan. Mikäli hakemus on puutteellinen, lähetetään asiakkaalle kirjallinen lisäselvityspyyntö tai asiakas voidaan kutsua varatulle ajalle selvittämään tilannetta.

Lisätietoja toimeentulotuesta saa soittamalla arkisin klo 9.00 – 15.00 Rovaniemen kaupungin toimeentulotuen palveluneuvonnan numeroon 016 322 6701, verkkoneuvonnasta www.virtu.fi, internetosoitteesta www.rovaniemi.fi/Terveys- ja sosiaalipalvelut/Taloudellinen tuki sekä asioimalla sosiaalipalvelukeskuksessa osoitteessa Rovakatu 1.

3.2 Kiireellinen toimeentulotuki

Toimeentulotukihakemus käsitellään siten, että hakijan tai perheen oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon ei vaarannu. Toimeentulotukihakemusta käsittelevä toimihenkilö tai viranhaltija harkitsee tapauskohtaisesti asian kiireellisyyden.

Perustoimeentulotukea haetaan Kelasta. Jos perustoimeentulotuen hakemusta ei vielä ole tehty, ohjataan hakijaa tekemään hakemus Kelalle ja ohjataan hakijaa pyytämään Kelaa käsittelemään perustoimeentulotukea koskeva hakemus kiireellisenä. Kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kunta voi myöntää ehkäisevää toimeentulotukea ilman, että hakija on saanut hakemusta koskevalle ajalle tehdyn päätöksen perustoimeentulotuesta.

Kiireellistä täydentävää tai ehkäisevää toimeentulotukea haetaan siltä kunnalta, jossa hakija tai perhe oleskelee hakemusta tehtäessä. Toimeentulotukihakemus voidaan kunnassa ratkaista kiireellisenä. Kiireellinen päätöksenteko edellyttää asiakkaan joutumista tilanteeseen, joka on äkillinen ja ennalta arvaamaton ja johon henkilö ei ole kohtuudella voinut varautua. Toimeentulotukihakemusta käsittelevä viranhaltija harkitsee tapauskohtaisesti asian kiireellisyyden. Äkillisenä ja ennalta arvaamattomana tilanteena voi olla esimerkiksi taloudellinen, terveydellinen tai sosiaalinen kriisitilanne muun muassa väkivallan tai rikoksen uhriksi joutuminen, erotilanne tai toimeenpanokelpoisen häätöpäätöksen saaminen. Rahattomuus sinänsä ei ole peruste saada toimeentulotukea kiireellisenä.

Kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta tehdään käytettävissä olevien tietojen perusteella samana tai viimeistään seuraavana arkipäivänä hakemuksen saapumisesta. Päätös voidaan tehdä osasta hakemusta eli hakemuksen kiireellisen osuuden osalta. Erillinen päätös voidaan tehdä siitä osasta asiakkaan esittämiä menoja, jotka eivät ole kiireellisiä tai jotka vaativat lisäselvittelyä. Muussa kuin kiireellisessä tapauksessa päätös toimeentulotuesta on tehtävä viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä hakemuksen saapumisesta.

Kiireellisenä ehkäisevänä toimeentulotukena voidaan sosiaalihuollon ammattihenkilön harkintaan perustu- en myöntää esimerkiksi välttämätön lääke/lääkkeet tai turvataan henkilön tai perheen välttämätön kiireellisen majoituksen järjestäminen. Kiireellistä ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää hakijan lääke- menoon, jonka Kela hyväksyy menoksi perustoimeentulotuen laskelmaan.

Päätös toimeentulotuen myöntämisestä laitetaan viivytyksettä täytäntöön.

3.3 Asiakkaan oikeus henkilökohtaiseen keskusteluun toimeentulotukiasiassa

Toimeentulotukiasiakkaalle tulee järjestää toimeentulotukilain 14 e §:n mukaisesti mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosionomin taikka perustoimeentulotuen myöntämisen osalta Kansaneläkelaitoksen toimihenkilön kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä sen jälkeen, kun asiakas on tätä pyytänyt kunnalta tai perustoimeentulotukeen liittyvän asian osalta Kansaneläkelaitokselta. Henkilökohtainen keskustelu toimeentulotukiasiassa voidaan käydä puhelimitse tai varatulla ajalla.

Kun kunta tai Kansaneläkelaitos käsittelee toimeentulotukea koskevaa asiaa, sen tulee tiedottaa toimeentulotukiasiakkaalle edellä mainitusta oikeudesta henkilökohtaiseen keskusteluun ja tarvittaessa neuvoa asiakasta tämän oikeuden käyttämisessä.

Asiakasta ohjataan toimeentulotuen henkilökohtaisen keskustelun tarpeen osalta ensisijaisesti ottamaan yhteyttä nimettyyn sosiaalihuollon omatyöntekijään. Mikäli asiakkaalla ei ole nimettyä omatyöntekijää voi asiakas tehdä ajanvarauspyynnön henkilökohtaiseen keskusteluun kunnan sosiaalihuollon ammattihenkilön kanssa kirjallisesti toimeentulotukihakemuksessa, asioimalla sosiaalipalvelukeskuksessa osoitteessa Rovakatu 1, soittamalla Rovaniemen kaupungin toimeentulotuen palveluneuvonnan numeroon 016 322 6701 tai verkkoneuvonnan www.virtu.fi kautta.

4. TÄYDENTÄVÄ TOIMEENTULOTUKI

4.1 Päätöksenteossa arvioitavia tietoja

Täydentävää toimeentulotukea haetaan kunnalta. Kunta voi tehdä päätöksen täydentävästä toimeentulotuesta sen jälkeen, kun hakijalle on tehty Kelassa päätös perustoimeentulotuesta.

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää silloin, kun hakijalla tai perheellä on toimeentulotukilaissa tarkoitettuja erityismenoja ja pelkän perustoimeentulotuen myöntäminen ei riitä turvaamaan asiakkaan toimeentuloa toimeentulotukilaissa tarkoitetulla tavalla. Erityismenon tarpeellisuus arvioidaan suhteessa toimeentulotuen hakijan ja hänen perheensä olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen. Täydentävän toimeentulotuen päätös edellyttää tapauskohtaista harkintaa, onko erityismeno henkilön tai perheen toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeellinen. Täydentävän toimeentulotukihakemuksen ratkaisua varten asiakkaan on esitettävä selvitys erityismenon tarpeellisuudesta.

Päätös täydentävästä toimeentulotuesta perustuu voimassaolevaan lainsäädäntöön ja ohjeistuksiin sekä viranhaltijan harkintaan. Päätöksenteossa arvioidaan mm. seuraavia seikkoja:

- Hakijalla on pitkäaikainen tai toistuva toimeentulotukiasiakkuus.
- Hakijalla on erityinen elämäntilanteeseen/olosuhteisiin liittyvä tarve/meno, jonka huomioiminen katsotaan tarpeelliseksi. Tällainen erityinen tilanne voi olla esimerkiksi pitkäaikainen tai vaikea sairaus eikä perustoimeentulotuki ja muut etuudet kata kaikkia tarpeelliseksi arvioituja menoja.
- Äkillinen taloudellisen tilanteen heikkeneminen/kriisitilanne, johon hakija ei ole voinut varautua. Tällaisia ovat esim. avioero, tulipalo, vesivahingot yms.

Erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvia erikseen huomioon otettavia menoja voivat olla esimerkiksi varattoman vainajan hautauskulut, välttämättömät kodin irtaimiston hankkimisesta aiheutuvat menot, lastentarvike ja lasten harrastusmenot sekä muista erityistilanteista aiheutuvat menot.

4.2 Hautauskulut

Varattomalle kuolinpesälle voidaan myöntää toimeentulotukea ensisijassa maksamattomiin kohtuullisiin hautauskustannuksiin käsittäen hautaustoimiston ja seurakunnan laskut. Hautaus- ja perunkirjoituskulut ovat ensisijaisia kuluja suhteessa esim. terveydenhuollon laitoshoitomaksuihin, jotka maksetaan vain jos pesässä on varoja ensisijaisten kulujen jälkeen. Tältä osin kunnalla on oikeus saada perukirja nähtäväksi.

4.2.1 Toimeentulotukilaskelmassa huomioitavat tulot ja menot

Täydentävää toimeentulotukea voidaan myöntää varattoman vainajan välttämättömiin hautauskuluihin. Toimeentulotukea voidaan myöntää myös kuolinpesän varallisuuden ja hautauskustannusten erotukseen, mikäli varallisuus ei täysin kata välttämättömiä hautauskuluja. Toimeentulotuki varattoman vainajan hautauspalvelumaksuun voidaan hakemuksesta myöntää etukäteen maksusitoumuksena tai jälkikäteen rahana. Mikäli vainajan varallisuudesta ei saada riittävää selvitystä tai kuolinpesään on odotettavissa varoja, joilla hautauskustannukset olisivat katettavissa, tehdään täydentävä toimeentulotukipäätös takaisinperintäpäätöksenä. Tällöin myönnetty toimeentulotuki peritään takaisin kuolinpesän varoista (kunta toimittaa hallinto-oikeudelle hakemuksen toimeentulotuen takaisinperintää varten).

Vainajan varattomuus todetaan esitetyistä veroilmoituksesta, kuolinhetken tiliotteesta, perustoimeentulotuen päätöksestä (mikäli sellainen on annettu), perukirjasta (mikäli perukirja on jo laadittu) ja muista sellaisista saatavilla olevista selvityksistä, joista voidaan arvioida kuolinpesän tosiasialliset, hautaukseen käytettävissä olevat varat. Kuolinpäivän tilin saldo sekä kuolinpäivän jälkeen mahdollisesti tilille saapuneet maksut huomioidaan toimeentulotukilaskelmassa tuloina/käytettävissä olevina varoina, jotka ohjataan varaamaan ensisijaisesti välttämättömiin hautauskuluihin. Mikäli vainaja on ollut avioliitossa/rekisteröidyssä parisuhteessa, huomioidaan laskelmassa myös puolison varallisuus.

Mikäli vainaja tuhkataan ja vainaja on ollut Rovaniemen evankelis-luterilaisen seurakunnan jäsen, ohjataan kuolinpesän ilmoittajaa hakemaan Rovaniemen seurakunnalta tuhkauskäyttö-avustusta, joka huomioidaan toimeentulotuessa tulona.

Toimeentulotuessa huomioidaan välttämättöminä hautauspalvelumenoja enintään: Arkkuhautaus 600 € (+alv) / tuhkahautaus 800 € (+ alv). Välttämättömään hautauspalveluun hyväksytään seuraavat menot: asianmukaisesti sisustettu arkku, vainajan asianmukainen vaatetus, vainajan arkkuun laittaminen, aidosta kukista valmistettu kukka-asetelma sekä vainajan kuljetus vainajan säilytyspaikasta kappelin tiloihin. Tuhkahautaus sisältää edellä mainitun hautauspalvelun lisäksi tuhkauunan ja edestakaisen tuhkauskäytön Ouluun. Tuhkauskäyttö sisältää vainajan noutamisen säilytyspaikasta ja paluun uunan kanssa kappelin tiloihin. Toimeentulotuessa huomioidaan lisäksi menoina Oulun krematorion perimä tuhkauskäyttö sekä Rovaniemen seurakunnan perimä välttämättömät maksut (haudan avaus ja peitto, hautasija ja kunnostusmaksu sekä tarvittaessa kiven siirtoon liittyvä maksu). Toimeentulotukilaskelmassa ei huomioida menoina mm. perukirjan kustannuksia, muistotilaisuudesta aiheutuvia kustannuksia, lehti-ilmoituksen kustannuksia ja hautakiven kustannuksia.

4.3 Kodin irtaimistohankinnat

Kodin välttämättömän irtaimiston hankintaan voi hakea toimeentulotukea, jolloin erityismenon välttämättömyys arvioidaan tapauskohtaisesti suhteessa toimeentulotuen hakijan olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen. Tällainen kodin välttämättömän irtaimiston hankinnasta aiheutuvan menon

huomioon ottamista puoltava elämäntilanne on esimerkiksi silloin, kun asiakas on ollut pitkään asunnottomana tai laitoshoidossa, eikä hänellä ole lainkaan kodin välttämättöntä irtaimistoa eikä hän voi muulla tavoin rahoittaa hankintoja.

Hakijan tulee toimittaa kustannusarvio kodinhankinnoista, joihin toimeentulotukea haetaan. Kodin välttämätön irtaimisto ohjataan pääsääntöisesti hankkimaan käytettynä hyödyntäen kirpputorien tarjontaa ja yksityishenkilöiden välistä kaupankäyntiä. Yksityishenkilöiltä tehdyistä ostoista tulee olla asianmukainen maksutosite/tilisiirto. Yksinasuvalle voidaan kodin välttämättömän irtaimiston osalta toimeentulotukimenona ottaa harkinnan mukaan huomioon enintään 300 euroa ja pariskunnalle/perheelle 500 euroa.

Kodinkonehankintoihin voidaan harkinnan mukaan myöntää toimeentulotukea. Päätöksenteossa arvioidaan toimeentulotuen hakijan olosuhteita ja elämäntilannetta kuten pitkäaikaista tai toistuvaa toimeentulotuen asiakkuutta tai erityisiä olosuhteita ja tarpeita. Pyykinpesukoneen ostoon voidaan myöntää toimeentulotukea tilanteessa, kun taloyhtiössä ei ole pesutupaa asukkaiden käytettävissä tai pyykinpesukoneen osto tukee asiakkaan itsenäistä selviytymistä. Kodinkoneiden osalta Rovaniemen kaupunki on kilpailuttanut mm. pyykinpesukonehankinnat. Kulloinkin voimassa olevia hintoja voi tiedustella sosiaalipalvelukeskuksesta.

4.4 Lastentarvikkeet ja harrastusmenot

Lasten tarvikkeet sisältyvät pääsääntöisesti perustoimeentulotuessa huomioitavaan perusosaan. Hakijan olosuhteiden ja elämäntilanteen arvioinnin jälkeen toimeentulotukimenona voidaan harkinnan mukaan ottaa huomioon käytettyinä hankittujen lastenvaunujen sekä sängyn ja patjan ostohinta. Asiakkaita ohjataan hankkimaan tarvikkeet käytettyinä hyödyntäen kirpputorien tarjontaa sekä yksityishenkilöiden välistä kaupankäyntiä. Yksityishenkilöiltä tehdyistä ostoista tulee olla asianmukainen maksutosite/tilisiirto.

Lasten harrastusten osalta perheitä ohjataan ensisijaisesti käyttämään Rovaniemellä tarjolla olevia maksuttomia harrastusmahdollisuuksia. Harrastus- ja kerhotoimintaa lapsille ja nuorille tarjoaa muun muassa Rovaniemen kaupunki ja Rovaniemen seurakunta. Rovaniemen kaupungin tarjontaan voi tutustua nuorisopalveluiden sekä liikunta ja vapaa-ajanpalveluiden Internetsivuilla.

Hakijan ja hänen perheensä olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen liittyvin erityisin perustein esimerkiksi silloin, kun perhe on saanut pitkäaikaisesti perustoimeentulotukea, lapsen harrastusmenoja voidaan ottaa harkinnan mukaan huomioon toimeentulotukilaskelmaan 100 euroa/vuosi/lapsi. Lapsen harrastusmenoista on aina esitettävä asianmukaiset maksutositteet.

4.5 Muita erityistilanteita

Vaatenenot katetaan perusosalla. Tavanomaista suurempia vaatemenoja voidaan harkinnan mukaan ottaa toimeentulotukimenona huomioon esimerkiksi vamman tai sairauden vuoksi tai muissa erityistilanteissa hakijan olosuhteet ja elämäntilanne huomioiden. Romaninaisen hameen hankintakuluihin huomioidaan tapauskohtaisen harkintaan perustuen 403 euroa/hame enintään

kahden vuoden välein. Hakijan tulee yksilöidä hameen hankintakustannus ja paikka mistä hame ostetaan. Muut romanikulttuuriin kuuluvat vaatehankinnat sisältyvät perusosaan.

Opinnoista aiheutuvia kuluja (oppikirjat, työvälineet, työvaatetus) voidaan ottaa toimeentulotukimenona erityisperustein huomioon. Pääsääntöisesti tukea voidaan myöntää ensimmäistä tutkintoa suorittavan hakijan opiskelukustannuksiin. Perusteena voi olla henkilön/perheen pitkäaikainen toimeentulotukiasiakkuus. Opiskeluun liittyvistä tarvikkeista/oppikirjoista tulee esittää oppilaitoksen todistus siitä, että kyseinen hankinta on välttämätön opintojen suorittamiseksi.

Mikäli hakija hakee toimeentulotukea palveluasumisesta aiheutuviin kustannuksiin, ohjataan hakijaa ensin ottamaan yhteyttä asiakasmaksun laskuttajaan maksun alentamiseksi tai poistamiseksi. Maksun alentaminen tai perimättä jättäminen on ensisijainen toimeentulotuen myöntämiseen nähden.

Palveluasumisen ateriapalvelumaksut otetaan toimeentulotukilaskelmaan huomioon täydentävän toimeentulotuen menona perusosan ravintomenon (ravintomenon osuus on perusosasta 49 %) ylittävältä osalta.

Mikäli asiakas hakee toimeentulotukea muihin erityismenoihin, pyydetään hakijaa esittämään selvitys erityismenon tarpeellisuudesta. Sosiaalihuollon ammattihenkilö arvioi esitetyn erityismenon tarpeellisuutta tapauskohtaisesti suhteessa toimeentulotuen hakijan olosuhteisiin ja elämäntilanteeseen.

Sosiaalihuollon ammattihenkilö voi toimeentulotukipäätöksessä ottaa hakijan toimeentulotukimenona huomioon hakemuksessa esitetyn ja palvelutarpeen arviointiin perustuvan hakijan tai perheen erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvan henkilön tai perheen toimeentulon turvaamiseksi tai itsenäisen suoriutumisen edistämiseksi tarpeelliseksi harkitun menon.

5. EHKÄISEVÄ TOIMEENTULOTUKI

Ehkäisevää toimeentulotukea haetaan kunnalta. Toimeentulotukihakemus käsitellään siten, että hakijan tai perheen oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon ei vaarannu. Kunta voi myöntää ehkäisevää toimeentulotukea kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi ennen kuin Kela on ratkaissut hakijan perustoimeentulotukihakemuksen. Muulloin kunnan sosiaalitoimi voi arvioida ehkäisevän toimeentulotuen tarpeen sen jälkeen, kun hakijalle on tehty perustoimeentulotukipäätös Kelassa. Toimeentulotukihakemusta käsittelevä viranhaltija harkitsee tapauskohtaisesti asian kiireellisuuden.

Ehkäisevää toimeentulotukea käytetään suunnitelmallisen sosiaalityön välineenä. Ehkäisevän toimeentulotuen tarkoituksena on edistää henkilön ja perheen sosiaalista turvallisuutta ja omatoimista suoriutumista sekä ehkäistä syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta

toimeentulotuesta (toimeentulotukilaki 1 §). Ehkäisevän toimeentulotukihakemuksen ratkaiseminen edellyttää sosiaalihuollon ammattihenkilön arviointia asiakkaan palvelutarpeesta ja henkilön/perheen voimavaroista sekä arviointia asiakkaan kyvystä vastata omasta/perheen elatuksesta ja huolenpidosta.

Ehkäisevän toimeentulotuen päätökset perustuvat voimassaolevaan lainsäädäntöön ja ohjeistuksiin sekä viranhaltijan harkintaan.

Ehkäisevää toimeentulotukea voidaan myöntää erilaisiin erityisiin elämäntilanteisiin, joista esimerkkeinä ovat:

- Syrjäytymisen ehkäiseminen ja omatoimisen selviytymisen edistäminen. Esimerkiksi opiskelun tai työllistymisen edistäminen tilanteessa, jossa muut ensisijaiset tukijärjestelmät eivät ole käytettävissä.
- Asumisen turvaaminen hädän ja asunnottomuuden uhatessa.
- Ylivelkaantumisesta aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen silloin, kun tuen myöntämisen avulla saadaan velkakierre katkaistuksi, taloudellinen tilanne vakautettua, lisävelkaantuminen tai jatkuva toimeentulotuen tarve estettyä.
- Erilaisten kriisitilanteiden yhteydessä tapahtuvaan taloudellisen tilanteen äkilliseen heikentymiseen ja siitä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen. Kriisitilanteet, joihin liittyy esimerkiksi lähiomaisen kuolema, vakava sairastuminen, rikoksen uhriksi joutuminen, onnettomuus tai avioero.

Ehkäisevän toimeentulotuen tarkempia myöntämisperusteita ja tuen euromääräisiä rajoja ei ole tarkoituksenmukaista tarkemmin määritellä, koska ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen perustuu arviointiin asiakkaan tai perheen tilanteesta sekä tapaus kohtaiseen harkintaan.